16/10/2020

16 Οκτωβρίου 1912: Η απελευθέρωση της Βέροιας μέσα από τα μάτια ενός 10χρονου παιδιού

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η πιο έντονη ανάμνηση μου που, όπως είπα, είναι ριζωμένη στο μυαλό μου, είναι όταν δεκάχρονος εγώ, δεκατριάχρονος ο αδελφός μου Γιαννάκης, ντυμένοι στα γιορτινά, μας πήρε ο πατέρας μου, ντυμένος κι αυτός στα γιορτινά, άλλα χωρίς φέσι, και πήγαμε στην Πλατεία του Ωρολογιού, το πρωί της 16 Οκτωβρίου 1912, ημέρα Τρίτη, για να υποδεχτούμε τον Ελληνικό Στρατό. Στην πλατεία αυτήν είχα πάει άλλη μια φορά με το σχολείο, για να παρευρεθούμε σε μια τουρκική εκδήλωση, και οι άνθρωποι του Μπελιντιέ1 μας μοίρασαν λεμονάκια σε χωνάκι και ημείς ευχαριστημένοι κραυγάζαμε «γιασασίν, γιασασίν», και σήμερα το «γιασασίν» αντικαταστάθηκε με το «Ζήτωωω!!!».

Πρωί-πρωί χτυπούσαν οι καμπάνες, οι δρόμοι γεμάτοι από κόσμο χαρούμενο, όλοι μικροί και μεγάλοι για το Ωρολόγι. Η ημέρα λαμπρή, ο ήλιος χαρά Θεού, ενώ τις προηγούμενες μέρες και το βράδυ της Δευτέρας έβρεχε ακατάπαυστα.

Η μέρα αυτή ήταν μέρα χαράς, μέρα συγκινήσεων, μέρα ενθουσιασμού, μέρα που ένα όνειρο πολλών χρόνων, 482, έγινε πραγματικότητα. Η Βέροιά μας και αργότερα η Ελληνική Μακεδονία μας ελευθερώνονται.

Νά, έρχονται! Νά, κατηφορίζουν από τα γύρω υψώματα φωνάζουν οι άνδρες και έβλεπαν προς τις πλαγιές, όπου σήμερα το ναΰδριο του Προφήτη Ηλία. Οι μεγάλοι φιλιούνται, αγκαλιάζονται – Χριστός Ανέστη! Ήλθε το Ελληνικό! Και νά σε λίγο στρατός συνταγμένος, κουρασμένος, με τους γυλιούς στην πλάτη και τα όπλα κρεμασμένα στους ώμους, μπαίνει στην πλατεία από το δρόμο των στρατώνων, με επικεφαλής έναν καβαλάρη αξιωματικό, τον ίλαρχο Πέτρο Μάνο, όπως μάθαμε αργότερα.

Ο πατέρας μου, δακρυσμένος, βγάζει απ' τον κόρφο του και ανεμίζει μια μικρή σημαία πάνινη – είναι αυτή που επεδείκνυε στους μαθητάς των ανωτέρων τάξεων, όταν στο υπόγειο του γυμνασίου, διασκευασμένο προς το πίσω μέρος σε αίθουσα διδασκαλίας, δίδασκε τον Εθνικό Ύμνο.

Ζήτω, ζήτω φωνάζουν όλοι, μικροί και μεγάλοι, και χειροκροτούν.

Σε λίγο η πλατεία γέμισε από στρατιώτες, που αγκαλιασμένοι με τους πολίτες κατευθύνονται άλλοι προς τον Άγιο Αντώνιο, άλλοι προς τη Μητρόπολη, άλλοι προς την Ελιά. Τα καταστήματα ανοίγουν για να προμηθευτούν οι στρατιώτες ό,τι έχουν ανάγκην.

Ο πατέρας μάς κρατά καλά απ' το χέρι για να μη παρασυρθούμε από το πλήθος, και κατευθυνόμαστε για το σπίτι. Σαν φθάσαμε εκεί η πόρτα ήταν ανοιχτή, στην αυλή στρατιώτες, η μανιά μου μοίραζε ψωμί, τυρί, αυγά βρασμένα, σύκα, καρύδια και ό,τι άλλο είχε το σπίτι από τις προμήθειες για το χειμώνα, ακόμα έδιδε στον καθένα από ένα πιάτο πέτουρα,2 η μητέρα στο ζυμωτικό ζύμωνε, ζύμωσε πολλές φορές. Ο πατέρας μου κατεβάζει στην αυλή τραπέζι, ημείς κατεβάζουμε καρέκλες, όλοι βοηθούμε να στρωθεί ένα καλό τραπέζι και αρχίζει το κέρασμα, κρασί, ρακή από τη δική μας παραγωγή, μεζέδες λογής-λογής.

Αυτή η εικόνα της υποδοχής, η τόσο ενθουσιώδης, η τόσο συγκινητική, δεν φεύγει από το μυαλό μου, είναι κάτι γεγονότα που στα παιδιά παραμένουν ανεξίτηλα.

———

1. Της δημαρχίας.
2. Σπιτικές χυλοπίτες.

Απόσπασμα από το βιβλίο του Στέφανου Ε. Ζάχου Αναμνήσεις ενός Βεροιώτη, Βέροια 1970. Περιλαμβάνεται στον τόμο που εξέδωσε η Εταιρεία Μελετών

Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας Βέροια 16 Οκτωβρίου 1912 – Η απελευθέρωση της πόλης μέσα από κείμενα του 20ού αιώνα.
Πηγή: inveria.gr.